

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 10

БИЛТЕН

ОКТОБАР 2016

САДРЖАЈ

1. Сетва озимих житарица - Дипл. инж. Радојка Николић	3
2. Присуство фитопатогених гљива у усеву кукуруза, препоруке произвођачима за чување кукуруза и спровођење превентивних мера- Дипл.инж. Сандра Милетаковић	4
3. Обрада земљишта за сетву пшенице – Дипл.инж. Сњежана Вујиновић.....	5
4. Чување лешника - Дипл.инж. Живомир Николић.	6
5. Основне карактеристике исхране крава – Дипл.инж. Бобан Росић	7
6. Доминантне цене воћа и поврћа (кванташке пијаце).....	8
7. Доминантне цене живе стоке (сточне пијаце)	8

СЕТВА ОЗИМИХ ЖИТАРИЦА

Најважнији посао који очекује пољопривредне произвођаче је сетва пшенице и осталих житарица. Предсетвену припрему обавити квалитетно како би се сетва обавила што боље и као би се омогућили добри услови за клијање и ницање семена. После сетве обавезна мера је ваљање.

Најважније агротехничке мере у производњи стрних жита су:

- Коришћење квалитетног сертификованог семена
- Оптимални рок сетве
- Прилагођен систем обраде и припреме земљишта за сетву
- Правилно ђубрење
- Оптималан вегетациони простор за сваку сорту
- Квалитетно и благовремено извођење мера неге током вегетације
- Заштита од штеточина, корова и болести.

Благовремено и квалитетно извођење појединих агротехничких мера има велики утицај на висину приноса жита, технолошки квалитет и економичност производње.

Уколико се примењује потпуна и благовремена агротехника стрних жита, неповољни утицаји године се могу кориговати за 10-20%.

Избор сорте је важан чинилац производње јер је она носилац приноса и квалитета зрна. Добра сорта треба да има велики потенцијал за принос, солидну отпорност према најважнијим болестима, еластично стабло које не полеже као и да је прилагођена одређеним агроколошким условима.

Најприносије сорте пшенице су : Симонида, Звездана, НС-40, Илина, Никол, Апач.

Квалитетне сорте пшенице су: Симонида, Рапсодија и Футура.

Рана сорта : НС ДИКА је права рана сорта, отпорна на полагање, одлична хлебна сорта. Ова сорта је намењена интензивним условима гајења, раније се жање и после ње може да се гаји неки пострни усев.

Оптимални рок за сетву је од 5-25 октобра. Сорта НС Футура је толерантна на касније рокове сетве тако да препоручујемо да њу сејете ако закасните са сетвом у оптималном року.

Озими јечам је осетљив на рокове сетве, тако да га треба сејати почетком октобра. Препоручене сорте за наше поднебље су : Нониус, Рудник, НС 525.

Озими тритикале се сеје од 10-25 октобра. Сорта Одисеј је веома приносна, остварује принос до 10 т/ха. Гаји се на свим типовима земљишта. Може се користити на разне начине: као зрно у исхрани стоке, као силажа, у испашаи говеда у фази пуног бокорења, а помешан са квалитетном пшеницом и за справљање хлеба.

Ђубрење НПК ђубривима је веома битно за остваривање високих приноса. Пре употребе ђубрива треба урадити контролу плодности земљишта која је бесплатна за регистрована комерцијална газдинства. Оријентациона норма ђубрива је 300 – 500 кг/ха НПК 15 : 15 : 15. Азотна ђубрива користити за прихрањивање.

Густина сетве треба да буде прилагођена сорти, квалитету предсетвене припреме земљишта као и самог семена.

Присуство фитопатогених гљива у усеву кукуруза, препоруке произвођачима за чување кукуруза и спровођење превентивних мера

Кукуруз спада у најзначајније гајене биљке. На подручју Србије, услед повољних климатских и едафских фактора, ангажоване су значајне површине за производњу кукуруза. Последњих неколико година региструју се промене услова средине у којима се кукуруз гаји. Повећање температура и смањење падавина указало је на потребу интензивнијег праћења неких фитопатогених, али и факултативних гљива у усевима кукуруза.

Миколошким испитивањима зрна кукуруза различитих ФАО група зрења са три локалитета у Србији (Белосавићи, Лађевци и Дивци), током бербе у 2013. години (Крњаја и сар., 2013) установљено је присуство токсигених врста гљива из три рода: *Aspergillus*, *Fusarium* и *Penicillium*. У испитиваним локалитетима врста *Fusarium verticillioides* је била најчешће изолована код већине хибрида са максималном учесталошћу од 30 %, док је присуство *Aspergillus* spp. било од 0 до 16%, а *Penicillium* spp. од 0 до 20%. У зрну кукуруза садржај испитиваних микотоксина није премашио максимално дозвољен лимит прописан Правилником о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње за коју се утврђују максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља (Сл. Гласник РС, бр. 29/2014 и 37/2014-испр.).

У оквиру рада Прогнозно извештајне службе у заштити биља Србије региструју се услови у пољу, фенолошке фазе развоја биљака кукуруза, присуство спора различитих гљива у ваздуху, здравствено стање усева пред бербу, присуство штетних организама као и штетних микотоксина (Јанковић., 2015). Присуство спора фитопатогених и других гљива у ваздуху регистровано је постављањем волуметријског хватача спора у усеви у току вегетационог периода 2013., 2014., и 2015. године.

Узорковани су клипови кукуруза са симптомима и анализирани на присуство најзначајнијих микотоксина као што су афлатоксин, фумозин и ДОН. Присуство микотоксина утврђивано је ЕЛИСА тестом. Присуство афлатоксина у 2013. години испитивано је анализом узорака у регионима Новог Сада, Панчева и Сенте. У овој години у овим регионима у свим испитиваним узорцима регистроване су концентрације испод дозвољених према Правилнику о квалитету хране за животиње. Присуство афлатоксина, фумонизина и ДОН-а у производњи кукуруза 2014. године испитивано је у свим регионима Србије. Ове анализе су показале присуство афлатоксина испод дозвољених концентрација, док је присуство фумонизина регистровано у 3,7 %, а присуство ДОН-а у 22,2 % анализираних узорака. (Јанковић., 2015).

С обзиром да су агроеколошки услови повољни за појаву токсигених гљива и њихових микотоксина, неопходно је сваке године вршити контролу зрна кукуруза, како у жетвеном тако и у постжетвеном периоду. После бербе потребно је у што краћем року смањити садржај влаге у зрну да би се зауставио развој гљива, њихова физиолошка активност и продукција микотоксина. Сушење зрна до 14 % влаге треба обавити у року од 24-48 часова после бербе. После сушења треба избегавати складиштење топлог зрна у хладна складишта, јер ће се појавити кондензација. Из наведених разлога, потребно је охладити зрно до 2-5 °С после сушења, а пре складиштења.

С обзиром да у нашој земљи од укупне пољопривредне производње највећи део припада мањим произвођачима, могућности вештачког сушења кукуруза су мале. Стога се кукуруз углавном суши природним путем и чува у кошевима или различитим прилагођеним складиштима. У таквим условима зрно, које не би смело садржавати више од 24 % влаге, треба пажљиво прегледати и одбацити све клипове са промењеном бојом, испуцалим или исклијалим зрнима, механички оштећене клипове, као и делове кочанке и нечистоће. Овакав начин сушења безбедан је само ако је атмосферска влага 55 до 75 %, а температура 4-15 °С.

Приликом складиштења треба:

1. Обезбедити исправно хигијенско стање складишта пре уношења кукуруза и одржавати хигијену током складиштења.
2. Обавезно одвојити прошлогодишњи род од овогодишњег.
3. Не складиштити кукуруз на бетону да не би дошло до појаве кондензације.
4. Спречити механичке повреде и повреде од инсеката.
5. Складишни простор мора имати несметан проток ваздуха или се свакодневно проветравати.
6. Одржавати одговарајућу температуру у складишту.
7. Редовно пратити појаву трулежи на клипу и одбацити болесне клипове.

Референце:

Јанковић, Д., (2015). *Присуство фитопатогених гљива у ваздуху у усеву кукуруза, здравствено стање усева кукуруза и анализа зрна на присуство микотоксина по регионима Србије.*

Крњаја, В., и Станковић, С., и Обрадовић, А., и Мандић, В., и Бијелић, З., и Васић, Т., и Јауковић, М. (2013). *Учесталост токсигених врста гљива и њихових микотоксина у зрну хибрида кукуруза различите групе зрења.*

Сандра Милетаковић, дипл.инж.

МЕЛИОРАЦИЈЕ

ОБРАДА ЗЕМЉИШТА ЗА СЕТВУ ПШЕНИЦЕ

Основна обрада земљишта је веома важна агротехничка мера, јер она треба да одржи и поправи структуру, физичко-хемијска и микробиолошка својства земљишта. Најбоље је ову агротехничку меру обавити у јесен када су повољни временски и земљишни услови.

Обрадом земљишта за сетву пшенице треба створити повољне услове за квалитетну сетву и ницање, за одвијање низа физичких, хемијских и биолошких процеса у земљишту. Циљеви обраде су следећи: стварање растреситог слоја земљишта чиме се обезбеђују повољни услови за клијање и ницање, развој кореновог система, боља активност микроорганизама, боље акумулирање воде у земљишту, што је од великог значаја за одржавање водног режима земљишта током периода вегетације, затим бољу аерацију земљишта као и уништавање корова.

Основна обрада земљишта зависи од типа земљишта, предусева, дубине обраде земљишта под предусевом као и стања земљишта. Озима и јара жита не захтевају дубоку обраду, довољно је орати до 25 цм дубине, једино на тежим земљиштима обрада би могла бити дубља. Уколико је за претходни усев обрада била квалитетна и дубока, онда дубина обраде за пшеницу може бити мања (15-25 цм). Пшеница добро реагује на дејство претходне дубоке обраде. Уколико је предусев неко стрно жито или усев који се убире до средине лета, онда одмах по убирању усева потребно је обавити заоравање жетвених остатака плитким орањем на око 10-15 цм. Ако је кукуруз предусев, а кукурузовина се не односи са парцеле, онда је потребно уситнити биљне остатке и орање на пуну дубину. Обрада се

најчешће обавља раоним плугом, док се на лакшим земљиштима може применити и тањирање тешким тањирачама.

Предсетвена обрада земљишта има за циљ да створи ситан, растресит површински слој земљишта који ће омогућити квалитетну сетву, уједначено и брзо ницање као и услове за правилно развиће биљака. Обрада земљишта може се обавити са тањирачама, дрљачама, сетвоспремачима или ваљцима у зависности од стања земљишта и расположиве механизације. Уколико је основна обрада обављена квалитетно и ако је сачувана оптимална влажност земљишта онда се предсетвена припрема земљишта може обавити дрљачом или сетвоспремачем. Неквалитетно изведена предсетвена припрема представља један од узрока подбацивања приноса и умањења ефекта осталих агротехничких мера.

Старо правило „тврда постељица и мек покривач“ мора се поштовати у припреми земљишта за сетву стрних жита. Горњи слој земљишта у дубини од 8 цм мора бити растресит са довољно ситно мрвичастих и структурних агрегата. Испод овог слоја земљиште треба да је сабијено, слегнуто, јер су то повољни услови за квалитетну сетву и брзо ницање.

Сњежана Вујиновић, дипл.инж.

ВОЂАРСТВО

ЧУВАЊЕ ЛЕШНИКА

Плодови леске - лешници, приликом бербе, садрже од 25-30 % воде. Због велике количине воде, њихово чување је отежано. Плодови у љусци се подвргавају сушењу ради ослобађања вишка воде. Да би се плодови успешно чували у обичним условима, количина воде у језгру плода несме бити већа од 5-7%. Најбоље и најуспешније чување плода је у расхладним коморама на температури од 0 до 2 С и релативној влажности ваздуха од 65-75 %. Ако је већа релативна влажност, постоји опасност од појаве болести. Плодови могу бити изложени врло ниском температурама (до -10С) и да не дође до оштећења и погоршања квалитета, уколико садрже мање од 6% воде. Уколико се у току чувања повећа % влаге у језгру, долази до ужеглости. Појаву ужеглости убрзава и виша температура, светлост, као и већа концентрација кисеоника. Ужеглост може бити изазвана и микроорганизмима који делују на масти и беланчевине.

Чување језгре лешника је сложеније, а посебно треба обратити пажњу на паковање, количину воде и режим чувања. Мања количина воде у језгри омогућава да се она чува на вишим температурама. Амбалажа од целофана плаве, ружичасте, жуте и наранџасте боје не даје заштиту од ужеглости, док целофан тамноплаве, зелене и црвене боје успешно спречава појаву ужеглости.

Живомир Николић, дипл.инж

СТОЧАРСТВО

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ИСХРАНЕ КРАВА

Обезбедити кравама пуно светла, ваздуха, воде, кретања и наравно квалитетне хране

Кравама у раној фази лактације и кравама са високом производњом давати најквалитетније сено и силажу

Краве треба да имају на располагању храну и светло најмање 20 часова у току дана, а свежу воду током 24 часа

Давати свих 365 дана у години иста хранива у оброку

Комплетан оброк, односно хранива (сено, силажу и концентрат) треба измешати путем микс приколице или ручно вилама и на тај начин спречити да краве могу да бирају храну

Храну у јаслама треба што чешће превртати, пошто се на тај начин подстиче њено конзумирање

У случају да се концентрат даје посебно, треба га давати у више доза по 2 до 3 килограма

Ако температура у објекту пређе 24°C долази до смањеног конзумирања хране, и у том случају треба већи део хране давати током ноћи

Кравама не смета ниска температура и веома је важно да у стајама и зими има довољно свежег ваздуха

Кравама у фази засушења давати иста хранива која су конзумирала током лактације

Засушеним кравама у првој фази засушења (од момента засушења па до три недеље пред телење) треба давати малу количину концентрата (1,5-2 кг/дан) са високом концентрацијом витамина и микроелемената

Засушеним кравама у другој фази засушења (последње три недеље пред телење) давати 3 до 4 кг/дан концентрата и на тај начин краве благовремено прилагодити на повећане количине концентрата које треба да конзумирају након телења

Након телења постепено повећавати количину концентрата за 0,5 до 1 кг/дан

У циљу спречавања појаве кетозе не допустити гојење засушених крава

Дипл.инж. Бобан Росић

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу
www.agroponuda.com

или нам се обратите уколико ВИ желите да понудите свој производ.

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Број објављених агропонуда у септембру	31
Број реализованих агропонуда	5

**Cene voća i povrća - kvantitativne cijene u Srbiji
za period 26.09. - 02.10.2016. godine**

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina		
	Beograd	Kraljevo	Niš	Novi Sad	Subotica	
Banana (Banana)	130	120	130			120
Breskva (Peach)	120	80				
Graždje-belo ostalo (Grapes-white others)	90	80	75			80
Groždje-crno ostalo (Grapes-black others)	80		75			80
Jabuka-Ajdared(Apples-Idared)	35		40			
Jabuka-Delišes zlatni (Apples-Golden Delicious)	40		40			
Jabuka-Greni Smit (Apples-Greny Smith)	45		40			
Kruška (Pear)	70	70	80			80
Limun (Lemon)	150	170	160			
Malina (Raspberry)	400					
Nektarina (Nectarine)	130	80	100			
Orah (Walnut)	650					
Pomorandža (Orange)	120	120	180			100
Šljiva (Plum)	80	35				50

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina		
	Beograd	Kraljevo	Niš	Novi Sad	Subotica	
Boranija (Green beans)	80	80		80		100
Brokoli (Broccoli)	80		80			80
Karfiol (Cauliflower)	50	50	40	50		60
Krastavac-kornišon (Baby cucumber)	80		90	70		100
Krastavac-saladni (Cucumber for salad)	45		45	40		
Krompir (Potato)	30	20	30	20		20
Kupus (Cabbage)	20	20	25	18		
Lubenica (Watermelon)	15					
Luk beli (Garlic)	350		390			350
Luk-crni (Onion)	25	25	30			20
Paprika-babura (Pepper-babura)	80			90		50
Paprika-ostala (Pepper-other)	65	60	60			
Paradajz (Tomato)	60	50	50	50		60
Pasulj-beli (Beans white)	200	200	200	200		200
Patlidzan (Eggplant)	40			30		
Spanać (Spinach)	130			120		
Tikvice (Zucchini)	50	30	45	40		40
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	28		35	30		
Sargarepa (Carrot)	35	40	40	30		30

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 26.09.- 02.10.2016. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija								Vojvodina					Dominantna cena- Srbija							
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad		Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin		
Bkovi	>500kg	SM				220																	
Dviske	sve težine	sve rase	200		150	150																	150
Jagnjad	sve težine	sve rase	280	280	250	250	280	320	290	260	280			280	270								280
Jarad	sve težine	sve rase		170	200	150	230	190			200					220							200
Junad	<=300kg	SM									245												
Junad	350-480kg	sve rase							240														
Junad	>480kg	sve rase							220							240							
Koze	sve težine	sve rase			125		150	130			130												130
Krave za klanje	sve težine	HF														140							
Krave za klanje	sve težine	SM				130			150	160	123					150							150
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	130	130	100	100	115									105							
Ovca	sve težine	sve rase	160	120	130	130	150	140	130	160	150					100							130
Prasad	16-25kg	sve rase	170	160	150	160	180	170	230	180	170	180	200			200	150						
Prasad	<=15kg	sve rase	180	170			190	230	180	190	220					200							
Telad	80-160kg	SM	420			370			360	370	370												370
Tovljenici	80-120kg	sve rase	165	160	150	140	160	170	120	160	110			140	140								
Tovljenici	>120kg	sve rase		150	120	120			120		100				130								120
Šilježad	sve težine	sve rase	200			180			200	200													200